

Programma 10 Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrijetijd

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd dragen bij aan een levendig Brabant voor iedereen. Vanuit deze vier sectoren werken we op integrale wijze aan de ambitie dat we een levendig Brabant willen voor iedereen, inwoners en bezoekers. Met bruisende steden en kernen en waar iedereen zich thuis voelt en zichzelf kan zijn. Op basis van het beleidskader Levendig Brabant 2030 waar het beleid is vastgelegd, is in het vierde kwartaal van 2024 de uitvoeringsagenda Levendig Brabant 2024-2027 vastgesteld.

Begin 2024 is de 2e tranche van de Pilots Levendig Brabant beschikt. Hiermee hebben we kleinschalige initiatieven ondersteund, die invulling geven aan onze doelstellingen uit het beleidskader. De resultaten hiervan en de hieronder genoemde regeling Beweging Stimuleren zijn vastgelegd in een online magazine. Met de uitgevoerde regeling voor musea en theaters is vooral ingezet op de doelstelling m.b.t. het verbreden van het publieksbereik, maar met daarbij ook aandacht voor inclusiviteit en diversiteit. Medio dit jaar zijn, op basis van de eerder vastgestelde regelingen, de meerjarige subsidies voor professionele- en amateurkunsten 2025-2028 vastgesteld. Ook hebben we dit jaar ons instrumentarium aangepast en is met de regeling inclusief kunst-en cultuuraanbod een opvolger gekomen voor de impuls geldenregeling. Met de nieuwe projectsubsidieregeling wordt beter aangesloten bij de doelstellingen uit het beleidskader.

Op het gebied van Erfgoed is 2024 een bijzonder jaar geweest met de 80-jarige herdenking '40 — 45. We vieren dit met een Brabantbreed programma 80 jaar Vrijheid 2024-2025. Ook hebben we het project Museumschatjes voortgezet en vanwege groot succes uitgebreid. Met dit project wordt het museumbezoek van jaarlijks circa 37.500 basisschoolleerlingen gestimuleerd. Tevens is afgelopen jaar het Brabants Erfgoedfonds opgewerkt. Dit fonds met een voorziene leencapaciteit van € 50 mln. heeft als doel om samen met het Nationaal Restauratiefonds het behoud van monumenten en cultuurhistorisch waardevolle gebieden een impuls te geven. Definitieve besluitvorming over de oprichting fonds is voorzien in het eerste halfjaar van 2025.

Op het gebied van Sport is begin 2024 de 2e tranche van de regeling Beweging Stimuleren uitgevoerd waarbij 29 projecten ondersteund zijn met als doel om meer Brabanders te laten voldoen aan de beweegnorm. Met het project 'Meedoen is winnen' zijn in het licht van de Olympische Spelen Brabantse topsporters door Brabant getoerd om de kracht van topsport rechtstreeks naar de Brabander te brengen. Op het gebied van topsportevenementen heeft begin 2024 het EK waterpolo in Brabant (Eindhoven) plaatsgevonden.

Het vrijetijdsaanbod, passend bij het Brabantse profiel, is onder de aandacht gebracht bij inwoners en bezoekers van Brabant onder andere via de driejarige campagne 'Brabant Dichtbij jou'. Ook zijn, in samenwerking met RoutebureauBrabant en andere route organisaties, initiatieven ondersteund om het recreatieve wandel/fiets route aanbod te versterken. Zo is bijvoorbeeld het verhaal van het Kloosterpad verder doorontwikkeld en zijn 3 rondwandelingen en 13 fietsroutes (lancering voorjaar 2025) gerealiseerd. Bij de vaststelling van de uitvoeringsagenda 2024-2027 is ook de verder uitgewerkte set van doelstellingen en indicatoren uit het beleidskader vastgesteld. Deze nieuwe set wordt zichtbaar bij Burap-I 2024. Verantwoording bij de jaarstukken vindt nog plaats o.b.v. oude set van doelstellingen en indicatoren.

Wat hebben we bereikt?

Bevorderen van een passend aanbod

Indicatoren:

- • Het aantal bezoekers van activiteiten en locaties van de vier sectoren in vergelijking met andere provincies in Nederland (streefwaarde beter dan de huidige 7e plaats t.o.v. andere provincies,)
- Tevredenheid van inwoners met het aanbod van cultuur (score hoger dan of gelijk aan huidige score 7,2).
- Tevredenheid Sport: aandeel inwoners dat tevreden is (streefwaarde beter dan huidige 4e

plaats t.o.v. andere provincies)

- Tevredenheid van meerdaags internationaal bezoek (streefwaarde: beter dan huidige 3e plaats t.o.v. andere provincies)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Loopt op koers. Op basis van de resultaten uit Waarde van Cultuur 2024 en Onderzoek Inkomend Toerisme zien we dat het aantal bezoekers weer stijgt en dat men tevreden is met het aanbod.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Meerjarige ondersteuning van professionele- en amateurkunst (incl. PZN)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van de in 2023 vastgestelde regeling zijn in 2024 de meerjarige subsidies 2025-2028 voor professionele en amateurkunsten toegekend. Hiermee worden 53 professionele- en 26 amateurinstellingen ondersteund.

Ondersteunen van topsportevenementen

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 zijn in samenwerking met BrabantSport negen topsportevenementen ondersteund waaronder het EK Waterpolo in Eindhoven en de Special Olympics in Breda en Tilburg. Ook zijn we mede-aanjager geweest van (het verankeren van) de maatschappelijke activatie rond topsportevenementen via het BrabantSport Fonds.

Uitvoeren van Brabantbrede marketingstrategie

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het vrijetijdsaanbod, passend bij het Brabantse profiel, is onder de aandacht gebracht bij inwoners en bezoekers van Brabant onder andere via de campagne 'Brabant. Dichterbij jou' en de structurele inzet van het digitaal platform www.visitbrabant.com, trade services (persbewerking, touroperators en beurzen) en marketingcommunicatie acties (via social media, nieuwsbrieven, digitale magazines).??

Ondersteuning bibliotheken

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Ook in 2024 is op basis van meerjarige afspraken bibliotheekondersteuning geboden via de Stichting Cubiss, waarbij interbibliothecair leenverkeer mogelijk is gemaakt en innovatie is gestimuleerd. Ook hebben we bijgedragen aan het bevorderen van geletterdheid en leesvaardigheid, participatie in de informatiesamenleving en het stimuleren van 'een leven lang ontwikkelen'. In 2024 is in samenwerking met gemeenten en bibliotheken incidenteel extra ingezet op bovenstaande thema's.

Uitdragen Verhaal van Brabant

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In het kader van Bevochten Brabant (één van de vier verhaallijnen) is de 80-jarige herdenking '40 — '45 gevierd met een Brabantbreed programma 80 jaar Vrijheid 2024-2025. Via het samenwerkingsverband Zuiderwaterlinie zijn de verhalen van de linie uitgedragen. Ook is een nieuwe samenwerking tot stand gekomen om de toekomst van Ons Kloosterpad te borgen. De provincie, VisitBrabant en de Vereniging Samenwerkende Kloosters hebben de route verder uitgebreid naar West-Brabant. Ook is het bestaande netwerk uitgebreid met fietsroutes en zijn plekken gecreëerd voor stiltebeleving en bezinning langs de route. Tot slot is in 2024 gewerkt aan een nieuwe aanpak rondom de Brabant Collectie. We verwachten deze in 2025 vast te kunnen stellen.

Wat hebben we bereikt?

Bevorderen van inclusief aanbod

Indicatoren:

- Oplevering kwalitatieve rapportage in hoeverre binnen cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd wordt omgegaan met inclusief aanbod (streefwaarde: tweejaarlijks oplevering).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Er is op dit moment geen indicatie dat de doelstelling niet gehaald wordt. De rapportage is voorzien in het vierde kwartaal van 2025.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bevorderen publieksbereik cultuuraanbod

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Via de regeling Stimulans publieksbereik zijn 41 musea en 21 theaters ondersteund in hun project of plan om hun publieksbereik te verbreden en andere publieksgroepen aan te spreken dan eerder bereikt werden, zie ook statenmededeling. Daarnaast hebben we 38 initiatieven gehonoreerd uit de regeling inclusief kunst- en cultuuraanbod.

Versterken participatie Erfgoed

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Uniek sporten mede mogelijk maken

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Voor Uniek Sporten ondersteunen we jaarlijks via Sport Service Noord-Brabant activiteiten die worden opgepakt in samenwerking met de 7 regionale uniek sportenloketten. Het betreft het coördineren en afstemming met en tussen de 7 regionale sportloketten, kennisdeling en via projecten versterken van de samenwerking met (sociale) partners en het netwerk rondom uniek sporten.

Wat hebben we bereikt?

Stimuleren van innovatie en vernieuwing

Indicatoren:

- Omvang van banen en bedrijven in creatieve industrie in Brabant (streefwaarde: beter dan 3e plaats t.o.v. andere provincies, huidige waarde 3e plaats).
- Oplevering rapportage naar de vitaliteit en vernieuwingskracht van instellingen van de vier sectoren (streefwaarde tweejaarlijks oplevering).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Er is sprake van groei in het aantal banen en bedrijven in Brabant, maar de plaats van Brabant t.o.v. andere provincie is stabiel. Ook is er geen indicatie dat de streefwaarde voor vernieuwing niet gehaald wordt. De rapportage hierover is voorzien in het vierde kwartaal van 2025.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Versterking van design, ontwerp en media als sterke economische sectoren

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Om in 2024 al stappen te zetten ten behoeve van het versterken van de creatieve industrie in Brabant, waren in de regeling meerjarige ondersteuning professionele kunsten 2025-2028 aanvragen mogelijk in de categorieën 'Design, ontwerp en ontwikkelfunctie' en 'Film en audiovisuele kunst'. Daarnaast hebben we hiertoe tijdens Dutch Design Week (DDW) samen met het beleidsveld economie een conferentie en netwerkevent georganiseerd met als doel om regionale, landelijke en internationale contacten vanuit de creatieve sector samen te brengen met andere relevante netwerken en tech-ondernemers. In dit programma stonden toepassingen van nieuwe technieken als artificial intelligence, virtual reality en augmented reality centraal.

Inzetten innovatie om maatschappelijke en economische waarde van sport te vergroten

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 zijn vier nieuwe innovatieve projecten gestart die een bijdrage leveren aan de verbetering van sportprestaties, evenementen en talentontwikkeling. Het betreft de projecten 'Swimfit Profiler' van InnoSportlab De Tongelreep, 'Database Dashboards' van InnoSportlab 's-Hertogenbosch, 'Feedback software high speed camera's' van Urban Sports Performance Center en 'Optimaliseren en uitrollen leerlijn tactiek en techniek in het wielrennen' van Cycling Class NL. Zie verder de website BrabantSport/innovatie. Ook zijn er in samenwerking met Sportservice Noord-Brabant (SSNB) en InnoSportlab drie innovatie challenges uitgezet, in het kader van Bewegen In de Openbare Ruimte (BIOR) met als doel dat in de periode 2024 -2027 in 15 gemeenten wordt gewerkt aan oplossingen voor een zodanige inrichting van de openbare ruimte dat deze optimaal uitnodigt om te worden gebruikt voor sporten, bewegen en gezond gedrag. Er zijn inmiddels 7 gemeenten aangesloten.

Wat hebben we bereikt?

Stimuleren van aanbod voor jeugd en talentontwikkeling

Indicatoren:

- Deelname jongeren: Participatiegraad onder jongeren (16-29) sport (streefwaarde hoger dan Nederlands gemiddelde van 69,1%, nu 68,6%).
- Participatiegraad onder jongeren voor cultuur, erfgoed (streefwaarde PM, nog geen data beschikbaar, uitkomst onderzoek is in 2024 voorzien).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Deelname van jongeren aan sport zit in 2024 nog onder het Nederlands gemiddelde. De verwachting is wel dat de doelstelling nog gehaald kan worden. Er is op dit moment geen indicatie dat de streefwaarde(s) voor deelname van jongeren aan cultuur en erfgoed niet gehaald wordt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ondersteunen talentontwikkeling Cultuur

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Op basis van de regeling Talenthubs zijn in 2024 een 7-tal talenthubs voor beeldende kunst, muziek, theater, dans en letteren ondersteund. Zie ook <https://www.talenthubbrabant.nl?>.

Ontwikkeling stimuleren van topsporttalenten

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 heeft het TeamNL centrum van BrabantSport, onder regie van de sportbonden, vijf fulltime topsportprogramma's ondersteund: zwemmen, schoonspringen, turnen, triathlon/para triathlon en skateboarden. Daarnaast hebben we nog zeven opleidingsprogramma's ondersteund: zwemmen, waterpolo, turnen, schaatsen, poolbiljart, triathlon en motorcross. Daarnaast hebben we een viertal

regionale Topsport Hubs ondersteund, waardoor we niet alleen de topsport- en opleidingsprogramma's ondersteunen, maar ook een aantal regionale talentenprogramma's zoals zwemmen (alle disciplines), turnen, wielrennen (alle disciplines) en Urban (skateboarden, breakdance, BMX freestyle). In totaal ondersteunen wij zo meer dan 150 talenten die door willen stromen naar landelijke topsportprogramma's en 106 fulltime topsporters.

Ondersteunen en verankeren cultuureducatie voor jongeren

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Ook in 2024 hebben samen met onder andere het Rijk het programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) 2021-2024 ondersteund. Via dit programma werken scholen en culturele instellingen samen om kunst en cultuur een vast onderdeel van het lesprogramma te maken. In 2024 zijn nieuwe bestuurlijke afspraken voorbereid, waarmee we onze inzet continueren voor de periode 2025-2028.

Wat hebben we bereikt?

Bijdragen aan een gezonde en aantrekkelijke omgeving waar voldoende te beleven is en waar cultuurhistorie behouden blijft

Indicatoren:

- Beweegrichtlijn: Het aandeel van de Brabantse bevolking dat aan de beweegrichtlijnen voldoet. (streefwaarde: meer dan 75% in 2030, (49,3% in 2020))
- Waardering maatschappelijk belang cultuur en erfgoed: De mate waarin Brabanders aangeven cultuur en erfgoed van belang te vinden voor de samenleving (hoger dan huidige score van 79%).
- Onderhoud rijksmonumenten: Het percentage rijksmonumenten in matige of slechte staat in de provincie Noord-Brabant volgens de jaarlijkse monumentenmonitor. (streefwaarde: lager dan huidige 18%).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Het percentage Brabanders dat voldoet aan de beweegnorm is sinds de nulmeting in 2020 met 5 % gestegen van 44,3% naar 49,3% (meest recente meting over 2022). Alhoewel dit een positieve opwaartse trend is, zal de komende jaren een grotere stijging nodig zijn om het streefpercentage van 75% in 2030 te bereiken. Onze inzet op basis van de uitvoeringsagenda 2024-2027 zal hierop gericht zijn. Ook de waardering van het maatschappelijk belang van Erfgoed is met een percentage van 69,3 afgenomen sinds de vorige meting in 2021 (79%). Het percentage rijksmonumenten in matige of slechte staat is met 17% wel binnen de doelstelling (lager dan 18%).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Inzetten van verbeeldingskracht, creativiteit en ontwerpkraft voor maatschappelijke opgaven

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 zijn twee pilots uitgevoerd waarbij een creatieve professional zich voor een half jaar heeft verbonden aan een provinciale opgave. Eén was een samenwerking met Water over hoog water rondom 's-Hertogenbosch. Dit heeft geresulteerd in een spel met de (werk)titel 'het waterkabinet' dat begin 2025 met gemeenteraadsleden in het stroomgebied van de Aa en De Dommel gespeeld zal worden. De ander was een samenwerking met de beleidsvelden Bestuur en Gezondheid en startte met een tweeledige opgave: ten eerste het meer betrekken van praktisch opgeleide jongeren bij beleidsparticipatietrajecten. En ten tweede hoe we de minder hoge levensverwachting die deze groep statistisch gezien heeft, kunnen verbeteren. Begin 2025 zijn de evaluaties van de pilots gepland. PS zal hierover geïnformeerd worden.

Instandhouding van Cultureel Erfgoed

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Ons erfgoedbeleid is goed verankerd in de omgevingsverordening en de kernkwaliteiten van cultuurhistorische gebieden zijn beschreven in de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW). In 2024 zijn de beschrijvingen geactualiseerd. Ook is met de jaarlijkse subsidieregeling de restauratie van Brabantse beeldbepalende rijksmonumenten ondersteund. Ook is de oprichting van het Brabants Erfgoedfonds opgewerkt. Het doel van het fonds is om samen met het Nationaal Restauratiefonds het behoud van monumenten en cultuurhistorisch waardevolle gebieden een impuls te geven en heeft een voorziene leencapaciteit van € 50 mln. De definitieve besluitvorming over de oprichting fonds is voorzien medio 2025.

Stimuleren om meer te bewegen

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 hebben we het project Meedoen is Winnen gerealiseerd. Als link naar de Olympische Spelen hebben we kinderen kennis laten maken met sporten en bewegen via Olympische schoolprojecten met daarin diverse sport en bewegen spelvormen. We hebben, in samenwerking met RoutebureauBrabant en andere route organisaties, initiatieven ondersteund om het recreatieve wandel/fiets route aanbod te versterken. Zo is verhaal van het Kloosterpad verder doorontwikkeld en zijn 3 rondwandelingen en 13 fietsroutes (lancering voorjaar 2025) gerealiseerd. Ook is begin 2024 de 2e tranche van de regeling Beweging Stimuleren uitgevoerd, waarbij 29 projecten ondersteund zijn met als doel om meer Brabanders te laten voldoen aan de beweegnorm. We gaan verkennen of we projecten met de meeste impact kunnen door ontwikkelen. Ook gaan we in 2025 verkennen of we extra ondersteuning kunnen bieden voor doelgroepen in kwetsbare wijken.

Inzet verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- Stichting Beheer Museumkwartier
- Stichting Brabant C Fonds
- Stichting Leisure Ontwikkelfonds Noord-Brabant
- NV Monumenten Beheer Brabant

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Wat heeft het gekost?

Excel-tabel

10. Cultuur, Erfgoed, Sport en

Vrije tijd

Bedragen x € 1.000		Begroting 2024 primitief	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024 realisatie	Verschil begr. na wijz. - realisatie
<u>Lasten</u>					
	Programmalasten	52.173 N	52.113 N	51.705 N	408 V
	Toegerekende organisatiekosten	3.690 N	3.660 N	3.354 N	306 V
Totaal Lasten		55.863 N	55.774 N	55.059 N	714 V
<u>Baten</u>					
	Programmabaten	1.079 V	1.374 V	1.337 V	37 N
	Bijdrage in toegerekende organisatiekosten	0	0	0	0
Totaal Baten		1.079 V	1.374 V	1.337 V	37 N
Saldo van baten en lasten		54.784 N	54.400 N	53.722 N	677 V

Toelichting op de verschillen t.o.v. de begroting

Excel-tabel

10. Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrije tijd

10. Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrije tijd - Afwijking lasten (bedragen x € 1.000)	714
	V

Sport	200
	V

De bijdragen aan BMX Freestyle is begin 2025 beschikt in plaats van eind 2024 zoals eerder voorzien i.v.m. benodigde aanpassingen in de aanvraag alvorens tot beschikking kon worden overgegaan.

Diverse onderschrijdingen	206
	V

Betreft de optelsom van diverse kleine onderschrijdingen ten aanzien van Archeologie (81K), Sport (65K) en Vrije tijd (60K).

Toegerekende organisatiekosten	306
	V

De toegerekende organisatiekosten komen op basis van de gerealiseerde capaciteitsinzet lager uit.

Overige: saldo van overige lagere en hogere lasten	2 V
--	-----

10. Cultuur, Erfgoed, Sport en Vrije tijd - Afwijking baten (bedragen x € 1.000)	37 N
--	------

Brabant C	38 N
-----------	------

De voorziene vrijval uit de voorziening op basis van eerder afgegeven prognoses heeft op basis van de definitieve cijfers ultimo 2024 niet plaatsgevonden.

Overige: saldo van overige lagere en hogere baten	1 V
---	-----

--	--